

ТЕМА ЛЕКЦІЇ

« Організація, кваліфікація та програмування у фізичній терапії, ерготерапії».

Пузік С.Г.

доцент кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я

03.03.20

План лекції

1. Визначення фахівця з фізичної терапії.
2. Функціональні обов'язки фахівців з фізичної терапії, ерготерапії;
3. Кваліфікаційна характеристика осіб, причетних до фізичної та реабілітаційної медицини, ерготерапії;
4. Уявлення про міжнародну класифікацію МКФ;
5. Принципи програмування реабілітаційних заходів при різних патологіях;

1.

Визначення фахівця з фізичної терапії

Фахівці причетні до фізичної терапії

лікарі фізичної та реабілітаційної медицини
(лікар ФРМ)

фізичні терапевти

Ерготерапевти

фізичні реабілітологи - сестри медичні з лікувальної фізкультури, масажу, працетерапії (асистенти фізичного терапевта та ерготерапевта)

психотерапевти.

В процесі реабілітації хворих беруть участь:

педагоги

психологи

експерти з праці

соціологи

юристи

представники органів соціального забезпечення, підприємств, профспілкових організацій

- ▶ Вони входять до складу **єдиної мультидисциплінарної команди**, члени якої взаємно обумовлюють свої дії.

Склад мультидисциплінарної команди (у світі)

- ▶ лікар (фізична та реабілітаційна медицина)
- ▶ фізичний терапевт
- ▶ ерготерапевт
- ▶ логотерапевт
- ▶ соціальний працівник
- ▶ клінічний психолог
- ▶ протезист-ортезист

Функціональні обов'язки лікуючого лікаря

При наявності лікаря фізичної та реабілітаційної медицини (чи фізичного терапевта)

- ▶ **Оформляє направлення в реабілітаційне відділення (реєструє в історії хвороби, амбулаторній карті чи в направленні).**

Указує:

клінічний діагноз;

показані для хворого засоби фізичної реабілітації та режим рухової активності

При відсутності лікаря фізичної та реабілітаційної медицини (чи фізичного терапевта)

- ▶ **Обстежує хворого, визначає функціональні можливості, призначає для фізичного реабілітолога (реєструє в історії хвороби, амбулаторній карті чи в направленні):**

режим рухової активності, дозування навантаження;

форми проведення фізичної реабілітації;

метод проведення занять, курс лікування;

методичні рекомендації щодо проведення занять із хворим

Фахівці, причетні до процесу фізичної реабілітації

трирівневий метод організації

Посада	Освіта	Функціональні обов'язки
Лікар, який лікує хворого	Медичні заклади IV рівня акредитації Спеціалізація - за напрямком діяльності: Терапія Хірургія Педіатрія Неврологія ІН.	У комплексному лікуванні хворого використовує фізичну реабілітацію
Лікар лікувальної фізкультури, фізіотерапевт	Медичні заклади IV рівня акредитації Спеціалізація - лікувальна фізкультура, фізіотерапія	Призначає: - лікувальну фізкультуру; - фізіотерапевтичні процедури;
Медична сестра з: - лікувальної фізкультури; - з масажу. - Інструктор з працетерапії	Медичні заклади I-II рівнів акредитації немедичні установи (спеціальність - фізична реабілітація) Спеціалізація лікувальна фізкультура, масаж, працетерапія	Проводить процедури: - лікувальна фізкультура; - масаж - працетерапія

Функціональні обов'язки з фізичної терапії, ерготерапії (наказ МОЗ України від 07.11.2016 р. № 1171)

Кваліфікаційна характеристика лікаря з
фізичної та реабілітаційної медицини,
фізичного терапевта та ерготерапевта
(відповідно до наказу МОЗ України від
07.11.2016 р. №1171)

Фахівці, причетні до процесу фізичної реабілітації в Україні

(перспективний план)

Існуючі посади	Посада перспективна	галузь знань	Спеціальність	Освіта		Основний вид діяльності
				спеціалізація	рівень	
Лікар, який лікує хворого	Лікар, який лікує хворого	Охорона здоров'я	Медицина	Спеціалізація - за напрямком діяльності (терапія, педіатрія та ін.)	Спеціаліст, магістр	У комплексному лікуванні хворого використовує фізичну реабілітацію
Лікар ЛФК та спортивної медицини (лікар-реабітолог)	Лікар фізичної та реабілітаційної медицини	Охорона здоров'я	Медицина	Фізична та реабілітаційна медицина	Магістр	Проводить загальне медичне та реабілітаційне обстеження. Складає базовий реабілітаційний план для хворого. Організовує роботу мульти-дисциплінарної команди***
Лікар фізіотерапевт						
Відсутня	Фізичний терапевт** Ерготерапевт*	Охорона здоров'я	Фізичний терапевт Ерготерапевт	Фізичний терапевт Ерготерапевт	Магістр	Проводить комплексний огляд . Розробляє план реабілітаційного втручання. Виконує програму реабілітації
Медична сестра з: - лікувальної фіз.-культури - з масажу. інструктор трудової терапії	Фізичний реабітолог* (асистент фізичного терапевта, ерготерапевта)	Охорона здоров'я	Фізична реабілітація (фізична терапія)	Фізична реабілітація (фізична терапія)	Бакалавр	Реалізує програму фізичної реабілітації. Проводить процедуру (заняття) з фізичної терапії

Загальна характеристика фахівців, причетних до фізичної та реабілітаційної медицини :

наказ МОЗ України

- ▶ № 1171 від 07.11.2016 р.,
- ▶ № 1542 від 26.10.2017 р. (Зміна № 6)
- ▶ **№ 1744** від 20.11.2017р. (Зміна №7)

Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.12.2018 № 2331

- ▶ Зміни до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників.
 - ▶ Випуск 78 «Охорона здоров'я»
- ▶ 1. Пункт 93 підрозділу **«ПРОФЕСІОНАЛИ В ГАЛУЗІ ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ (КРИМ СТОМАТОЛОГІЇ)»** розділу «ПРОФЕСІОНАЛИ» викласти у такій редакції:
 - ▶ **93. ЛІКАР ФІЗИЧНОЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ**

Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.12.2018 № 2331

- ▶ 2. Пункт 26 у підрозділі **«ІНШІ ПРОФЕСІОНАЛИ В ГАЛУЗІ МЕДИЦИНИ»** розділу «ПРОФЕСІОНАЛИ» викласти в такій редакції:

▶ **26. ЕРГОТЕРАПЕВТ**

Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.12.2018 № 2331

- ▶ 3. Пункт 27 у підрозділі **«ІНШІ ПРОФЕСІОНАЛИ В ГАЛУЗІ МЕДИЦИНИ»** розділу «ПРОФЕСІОНАЛИ» викласти у такій редакції:

▶ **«27. ФІЗИЧНИЙ ТЕРАПЕВТ**

Наказ Міністерства охорони здоров'я України 13.12.2018 № 2331

▶ 4. У розділі «ФАХІВЦІ» доповнити пунктами 54 та 55 такого змісту:

▶ **54. АСИСТЕНТ ЕРГОТЕРАПЕВТА**

▶ **55. АСИСТЕНТ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА**

27. ФІЗИЧНИЙ ТЕРАПЕВТ

Завдання та обов'язки

Виконує професійні обов'язки

- ▶ В закладах охорони здоров'я
- ▶ Освітніх та соціальних закладах
- ▶ Установах та організаціях державного, громадського і приватного секторів
- ▶ В мультидисциплінарному та монопрофесійному середовищах

Здійснює реабілітаційні заходи

МЕТА

- ▶ припинення або зменшення болю
- ▶ відновлення функцій тканин, органів, систем та організму в цілому,
- ▶ досягнення нормального рівня здоров'я,
- ▶ фізичної самостійності та активності,
- ▶ оптимального **фізичного стану та самопочуття осіб усіх вікових категорій** з порушеннями діяльності опорно-рухового апарату, ортопедичними вадами, побутовими, спортивними та професійними травмами, неврологічними, серцево-судинними, респіраторними та іншими **захворюваннями та їх наслідками, людей літнього віку з віковими ускладненнями.**

ФІЗИЧНИЙ ТЕРАПЕВТ

- ▶ проводить обстеження
- ▶ тестування
- ▶ визначає функціональний стан та рівень фізичного розвитку
- ▶ виявляє рухові та інші порушення
- ▶ прогнозує можливість їх усунення.

ФІЗИЧНИЙ ТЕРАПЕВТ

- ▶ Складає та виконує програми фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії.
- ▶ Встановлює цілі фізичної терапії,
- ▶ Розробляє і впроваджує заходи, спрямовані на поліпшення діяльності опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної, інших систем та організму в цілому, рівноваги, координації, збільшення сили, витривалості м'язів і вдосконалення вправності рухів, відновлення або компенсацію порушених чи відсутніх функцій.
- ▶ Застосовує фізичні вправи, масаж, мануально-м'язові та суглобові техніки, преформовані фізичні чинники.
- ▶ Навчає самодогляду, пересуванню, самостійності у підтримці фізичного стану та здоров'я.
- ▶ Аналізує хід виконання програми фізичної терапії, та вносить необхідні корективи, веде відповідну документацію.
- ▶ Співпрацює з лікарями фізичної та реабілітаційної медицини, ерготерапевтами, фахівцями освіти (спеціальної освіти), терапевтами мови та мовлення (логопедами), фахівцями психічного здоров'я, соціальними працівниками.
- ▶ Надає консультації у межах своєї компетенції та визначає необхідність звертання пацієнтів/клієнтів до інших фахівців сфери охорони здоров'я.
- ▶ Керує роботою асистентів та помічників.

- ▶ **Консультує родичів та опікунів** щодо виявлених порушень та можливих шляхів їх усунення, способів досягнення максимальної незалежності і нормального рівня здоров'я, залучає їх до планування і проведення програми фізичної терапії, надає їм необхідну консультативну допомогу.
- ▶ Застосовує методи **поглибленого обстеження та тестування**
- ▶ Складає, виконує та коригує **програму фізичної терапії** при складних порушеннях;
- ▶ Застосовує **мануальні методики** фізичної терапії
- ▶ Надає консультативну допомогу фізичним терапевтам усіх категорій.

Повинен знати:

- ▶ нормальну **анатомію** людини;
- ▶ нормальну **фізіологію**, **патофізіологію** та **фізіологію рухової активності**;
- ▶ біохімію;
- ▶ **кінезіологію** та клінічну кінезіологію;
- ▶ основи медичної патології;
- ▶ моторний контроль;
- ▶ теорію та методику **фізичної культури**;
- ▶ основи психології, педагогіки, соціології, методи обстеження, оцінювання та контролю у фізичній терапії;
- ▶ теорію та методику застосування **терапевтичних вправ**;
- ▶ терапевтичний вплив **преформованих фізичних чинників**;
- ▶ **мануальні методи** втручання у фізичній терапії;

- ▶ Основи **медичного права**;
- ▶ Основи наукових досліджень та **науково доказових принципів**, планування і виконання експериментальних робіт;
- ▶ Основи **організації праці, адміністрації та менеджменту**
- ▶ **Чинне законодавство України** про охорону здоров'я та нормативно-правові акти,
- ▶ **Етичний кодекс** фізичного терапевта, права, обов'язки та відповідальність фізичного терапевта;
- ▶ **Організацію реабілітаційної допомоги**;
- ▶ Принципи **командної роботи**;
- ▶ Застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (**МКФ**), Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (**МКФ-ДП**) та Міжнародної класифікації хвороб (**МКХ**);

Кваліфікаційні вимоги

Фізичний терапевт

вищої кваліфікаційної категорії:

- ▶ вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»
- ▶ або вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична реабілітація»,
- ▶ або вища освіта (спеціаліст, магістр) у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за спеціальністю «Фізична реабілітація».
 - ▶ **Спеціалізація «Фізична терапія».**
- ▶ Підвищення кваліфікації (згідно чинного законодавства).
- ▶ Наявність посвідчення про підтвердження/ присвоєння вищої кваліфікаційної категорії з фізичної терапії.
- ▶ **Стаж роботи** за фахом **не менше 10 років.**

Фізичний терапевт

I кваліфікаційної категорії:

- ▶ вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»
- ▶ або вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична реабілітація»,
- ▶ або вища освіта (спеціаліст, магістр) у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за спеціальністю «Фізична реабілітація».
 - ▶ Спеціалізація «Фізична терапія».
- ▶ Підвищення кваліфікації (згідно чинного законодавства).
- ▶ Наявність **посвідчення про підтвердження/ присвоєння першої кваліфікаційної категорії з фізичної терапії.**
- ▶ Стаж роботи за фахом не менше 7 років.

Фізичний терапевт II кваліфікаційної категорії:

- ▶ вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»
- ▶ або вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична реабілітація»,
- ▶ або вища освіта (спеціаліст, магістр) у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за спеціальністю «Фізична реабілітація».
 - ▶ **Спеціалізація «Фізична терапія».**
- ▶ Підвищення кваліфікації (згідно чинного законодавства).
- ▶ **Наявність посвідчення про** підтвердження/ присвоєння другої кваліфікаційної категорії з фізичної терапії.
- ▶ **Стаж роботи** за фахом **не менше 5 років.**

Фізичний терапевт:

- ▶ вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»
- ▶ або вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична реабілітація»,
- ▶ або вища освіта (спеціаліст, магістр) у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за спеціальністю «Фізична реабілітація».
- ▶ **Без вимог до стажу роботи.**

26. ΕΡΓΟΤΕΡΑΠΕΥΤ

Завдання та обов'язки

- ▶ **Здійснює заходи** щодо набуття людьми з обмеженнями життєдіяльності максимального рівня функціональності та незалежності в усіх аспектах життя через терапевтичне використання заняттєвої активності (занять)
- ▶ **Повернення** людини до нормального соціального, професійного та побутового функціонування,
- ▶ **Відновлення** автономності, інтеграції її у суспільство
- ▶ **Виконує** обстеження, оцінювання та тестування окремих пацієнтів/клієнтів або груп;
- ▶ **Визначає** причину та рівень обмеження життєдіяльності на основі обстеження структур і функцій організму;
- ▶ **Розробляє і впроваджує** програму ерготерапії у рамках індивідуальної програми реабілітації.
- ▶ **Працює** з пацієнтами усіх вікових категорій
- ▶ **Здійснює реабілітаційні заходи** з метою розвитку, відновлення або компенсації функцій організму,

▶ Застосовує

- ▶ терапевтичні вправи
- ▶ терапевтичні заняття
- ▶ преформовані фізичні чинники
- ▶ методики корекції сенсорних, когнітивних та моторних функцій, пов'язаних із проблемами харчування.
- ▶ методики підвищення мотивації хворих.

Здійснює заходи щодо розширення і покращення заняттєвої участі пацієнта в усіх сферах:

- ▶ активності повсякденного життя (самообслуговуванні, самодогляді та догляді за іншими особами),
- ▶ професійній діяльності, дозвіллі, грі, освіті, соціальній участі, відпочинку і сні.

- ▶ На основі результатів реабілітаційного ерготерапевтичного обстеження рекомендує
- ▶ обладнання і технології підтримки для підвищення функціональної незалежності та соціально-побутової адаптації, включаючи **технічні та інші засоби** реабілітації

- ▶ Надає рекомендації щодо **влаштування** доступного і безпечного функціонального середовища вдома, на роботі, в громадських місцях, у соціальному оточенні **осіб з обмеженими фізичними, когнітивними та емоційними можливостями**.
- ▶ Надає **консультації родичам та опікунам** щодо виявлених порушень і шляхів досягнення особами з обмеженими фізичними, когнітивними та емоційними можливостями **максимальної незалежності і нормального рівня здоров'я, залучає їх до планування і виконання домашніх програм реабілітації**.
- ▶ Бере участь в аналізі **виконання індивідуальної програми реабілітації** та внесенні змін на кожному з етапів.
- ▶ Надає **консультації у межах компетенції ерготерапевта** та рекомендує залучення інших фахівців сфери охорони здоров'я.
- ▶ **Співпрацює** з лікарями фізичної та реабілітаційної медицини, фізичними терапевтами, фахівцями освіти (спеціальної освіти), терапевтами мови та мовлення (логопедами), фахівцями психічного здоров'я, соціальними працівниками. Керує роботою асистентів та помічників.

Повинен знати:

- ▶ анатомію і фізіологію людини, основи медичної патології, біомеханіку, кінезіологію, моторний контроль, ергономіку, основи психології, педагогіки, соціології;
- ▶ **особливості застосування заходів ерготерапії при порушеннях** діяльності опорно-рухового апарату, серцево-судинної, нервової та дихальної систем, при множинних порушеннях та протезуванні, у педіатрії, геронтології, психіатрії;
- ▶ **терапевтичний вплив преформованих фізичних чинників**;
- ▶ теорію і практику ерготерапевтичних, корекційно-реабілітаційних **заходів та процесів**, психологічної допомоги, соціально-побутової адаптації, професійної реабілітації, соціально-середовищної реабілітації осіб усіх вікових **категорій з обмеженнями життєдіяльності**;
- ▶ принципи **пристосування середовища життєдіяльності** пацієнта/клієнта
- ▶ **цілі, принципи реабілітації** дітей, дорослих та осіб літнього віку;
- ▶ зміст **ерготерапевтичних обстежень**,
- ▶ принципи **командної роботи**;
- ▶ **індивідуальні** психологічні особливості,
- ▶ **вікові та нозологічні характеристики** дітей і дорослих з обмеженнями життєдіяльності;
- ▶ методологічні та практичні засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (**МКФ**), Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (**МКФ-ДП**) та Міжнародної класифікації хвороб (**МКХ**);

Кваліфікаційні вимоги

Ерготерапевт вищої кваліфікаційної категорії

- ▶ Вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»
- ▶ або вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична реабілітація»,
- ▶ або вища освіта (спеціаліст, магістр) у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за спеціальністю «Фізична реабілітація».

Спеціалізація «Ерготерапія».

- ▶ Підвищення кваліфікації (згідно чинного законодавства).
- ▶ Наявність посвідчення про підтвердження/присвоєння вищої кваліфікаційної категорії з ерготерапії.
- ▶ Стаж роботи за фахом **понад 10 років.**

Ерготерапевт

I кваліфікаційної категорії:

- ▶ вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»
- ▶ або вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична реабілітація»,
- ▶ або вища освіта (спеціаліст, магістр) у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за спеціальністю «Фізична реабілітація».

Спеціалізація «Ерготерапія».

- ▶ Підвищення кваліфікації (згідно чинного законодавства).
- ▶ Наявність посвідчення про підтвердження/присвоєння першої кваліфікаційної категорії з ерготерапії.
- ▶ **Стаж роботи** за фахом **понад 7 років**.

Ерготерапевт

II кваліфікаційної категорії:

- ▶ вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»
- ▶ або вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична реабілітація»,
- ▶ або вища освіта (спеціаліст, магістр) у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за спеціальністю «Фізична реабілітація».
 - ▶ Спеціалізація «Ерготерапія».
- ▶ Підвищення кваліфікації (згідно чинного законодавства).
- ▶ Наявність посвідчення про підтвердження/присвоєння другої кваліфікаційної категорії з ерготерапії.
- ▶ Стаж роботи за фахом не менше 5 років.

Ерготерапевт

- ▶ вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія»
- ▶ або вища освіта (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Фізична реабілітація»,
- ▶ або вища освіта (спеціаліст, магістр) у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини» за спеціальністю «Фізична реабілітація».
- ▶ Без вимог до стажу роботи

▶ 93. ЛІКАР ФІЗИЧНОЇ ТА
РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ МЕДИЦИНИ

▶ ФРМ

Завдання та обов'язки

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини **виконує лікарську діяльність** з метою запобігання, поліпшення та відновлення порушень структур та функцій організму, що виникли внаслідок різних хвороб та травм, оптимізацію активності та участі з урахуванням реабілітаційного прогнозу особи з обмеженням життєдіяльності незалежно від віку та існуючого діагнозу, а також стану оточуючого середовища.

Організовує, очолює та забезпечує координацію виконання повного реабілітаційного циклу:

медичне та реабілітаційне обстеження,

встановлення реабілітаційних цілей,

визначення реабілітаційних втручань, необхідних для досягнення цих цілей.

-
- ▶ Визначає фахівців, які будуть проводити реабілітаційні втручання;
 - ▶ контролює ефективність реабілітаційних втручань відповідно до встановлених цілей;
 - ▶ подальше коригування індивідуальної програми реабілітації.
 - ▶ **Несе відповідальність за процес реабілітації в цілому.**
 - ▶ Збирає статистичну інформацію з питань обмежень життєдіяльності та реабілітації.
 - ▶ Працює як із залученням повного складу реабілітаційної команди, так і окремих фахівців реабілітації відповідно до виду реабілітації та індивідуальних реабілітаційних цілей та завдань.
 - ▶ При необхідності залучає лікарів інших спеціальностей для надання медичної допомоги пацієнту.

- ▶ Проводить медичне обстеження пацієнта
- ▶ Аналізує та інтерпретує результати методів параклінічного обстеження, зокрема дані рентгенологічного, радіологічного, ультразвукового, електронейроміографічного, електрокардіографічного досліджень, тестів оцінки функціонального стану серця та легень.
- ▶ Організовує та проводить реабілітаційне обстеження

Застосовує методи функціонального оцінювання:

- ▶ спеціалізовані шкали та опитувальники,
- ▶ оцінку неврологічного статусу,
- ▶ мануальне м'язове тестування,
- ▶ динамометрію,
- ▶ оцінювання м'язового тону,
- ▶ ізокінетичне тестування,
- ▶ оцінювання обсягу рухів в суглобах та довжини кінцівок,
- ▶ обстеження хребта та суглобів,
- ▶ спостережний та інструментальний аналіз ходи, балансу та координації, оцінювання функції сфінктерів та інтерпретація уродинамічних тестів.

-
- ▶ Оцінює та інтерпретує дані ергометричного обстеження
 - ▶
 - ▶ Складає індивідуальну програму реабілітації із залученням відповідних фахівців.
 - ▶ Організовує командну взаємодію між фахівцями, залученими до реабілітації, з проведенням регулярних зборів.

▶ Застосовує медичні інтервенції:

- ▶ **медикаментозну терапію** – лікування болю, запалення, системна регуляція м'язового тону, поліпшення когнітивних функцій, кальцієвого обміну кісток;
- ▶ **медичні процедури** – ін'єкції з введенням медикаментів, ботулотоксинів, пункції суглобів, регенеративні ін'єкційні техніки, блокади, інші техніки введення медикаментів, включаючи епідуральне, інтратекальне та помпове введення;
- ▶ **медичні маніпуляції** – заміна трахеостомічної канюлі, назогастрального зонду, катетеризація сечового міхура (постійна та переміжна), лікування пролежнів та некретомія, методи апаратної фізіотерапії (електротерапія, біологічний зворотний зв'язок, термотерапія, бальнеотерапія), преформовані фізичні чинники;
- ▶ методи **нейромодуляції/неінвазивної стимуляції мозку**;
- ▶ системи віртуальної реальності;
- ▶ методи рухової реабілітації, **мануальну терапію**;
- ▶ маневри при **периферичних вестибулярних розладах**;
- ▶ методи **дієтотерапії** (поради та консультування з харчування);
- ▶ оцінку пацієнта з **призначенням допоміжних технологій, протезування**, ортезування, технічних засобів реабілітації (починаючи з простих технологій – палиці, милиці, до складних засобів – моторизовані візки, комп'ютерні системи, та робототерапії);

- ▶ Здійснює підготовку медичної документації для проведення медикосоціальної експертизи.
- ▶ Застосовує методи експертно-реабілітаційної діагностики, бере участь у проведенні медико-соціальної експертизи.
- ▶ Здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів.
- ▶ Надає невідкладну допомогу при гострих станах, що виникають упродовж реабілітаційних втручань.
- ▶ Співпрацює з лікарями інших спеціальностей, іншим медичним персоналом та службами.
- ▶ Веде лікарську документацію.

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини II кваліфікаційної категорії

- ▶ Застосовує медикаментозну терапію з метою фокальної регуляції м'язового тону. Проводить оцінку та критичний огляд реабілітаційних втручань, що проводяться фахівцями, залученими до реабілітації.
- ▶ Застосовує психологічну оцінку та втручання, включаючи рекомендації.
- ▶ Застосовує дієтотерапію.
- ▶ Застосовує обладнання для осіб з обмеженнями життєдіяльності, методики підтримки, протезування, ортезування тощо.

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини I кваліфікаційної категорії

- ▶ Виконує медичні процедури з інтратекальним введенням медикаментозних препаратів. Застосовує (ультразвукова діагностика, електрофізіологічна діагностичні методи параклінічного обстеження ностика).

Регламентує застосування фізичних методів лікування:

- ▶ кінезіотерапії та терапії з використанням фізичних вправ,
- ▶ техніки мануальної терапії для відновлення рухомості суглобів та пов'язаних розладів м'яких тканин.
- ▶ Застосовує артикуляційну та мовну терапію в рамках комплексних спеціалізованих програм реабілітації.

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини вищої кваліфікаційної категорії

▶ Застосовує

- ▶ методи роботизованих реабілітаційних інтервенцій
- ▶ методи ерготерапії з метою тренування у разі порушення функціонування в особи з когнітивними розладами.

Повинен знати

- ▶ організацію реабілітаційної допомоги;
- ▶ анатомію, фізіологію та патофізіологію м'язово-скелетної системи, центральної та периферичної нервової системи, серцево-судинної та респіраторної систем;
- ▶ загальні принципи діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів, нервової системи,
- ▶ принципи лікування травматичних ушкоджень у дитячому віці та у дорослих;
- ▶ принципи пластичності та адаптації, моторного навчання, зокрема рухового розвитку, рухового контролю, мотивації до моторного навчання;
- ▶ застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ), Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП) та Міжнародної класифікації хвороб (МКХ);

-
- ▶ принципи використання
 - ▶ електронейроміографії,
 - ▶ рентгенологічного та радіологічного обстеження;
 - ▶ принципи реабілітаційного обстеження та використання шкал функціональної оцінки;
 - ▶ принципи встановлення цілей в реабілітації;
 - ▶ принципи командної роботи,
 - ▶ принципи та методи фізичної терапії, мануальної терапії, ерготерапії, терапії мови та мовлення, протезування та ортезування;

- ▶ **Принципи обстеження, організації та забезпечення реабілітаційної допомоги при:**
- ▶ **запальних та дегенеративних** ревматологічних захворюваннях,
- ▶ **оперативних** втручаннях на суглобах,
- ▶ **порушеннях розвитку** та травмах м'язово-скелетної системи,
- ▶ опіках, ампутаціях,
- ▶ хворобах серцево-судинної та дихальної систем,
- ▶ онкологічних захворюваннях,
- ▶ захворюваннях та травмах центральної та периферичної нервової системи (черепно-мозкова травма, інсульт, травми та захворювання спинного мозку, екстрапірамідні захворювання, множинний склероз, нервовом'язові захворювання),
- ▶ іммобілізації, больових синдромах, заняттях спортом, в тому числі параолімпійським спортом;

▶ застосування медичних інтервенцій

- ▶ **медикаментозна терапія** – лікування болю, запалення, системна регуляція м'язового тону, вплив на кальцієвий обмін кісток;
- ▶ **медичні процедури** – ін'єкції, регенеративні ін'єкційні техніки, блокади, інші техніки введення медикаментів, включаючи інтратекальне та помпове введення),
- ▶ **методів** апаратної фізіотерапії, включаючи електростимуляцію;
- ▶ **методики** нейромодуляції/неінвазивної стимуляції мозку;
- ▶ **преформовані фізичні чинники;**

- ▶ дієтотерапію (поради та консультування з харчування),
- ▶ допоміжні технології, технічні засоби реабілітації (починаючи з простих технологій – палиці, милиці, до складних засобів – моторизовані візки, комп'ютерні системи та робототерапії),
- ▶ інтервенції з освіти пацієнтів/родин/надавачів реабілітаційної допомоги, принципи реабілітаційного медсестринства (освіта та допомога в забезпеченні безпеки пацієнтів, кейс-менеджменті, плануванні виписки, переведенні в інші відділення/заклади реабілітації);
- ▶ принципи створення та застосування індивідуальної програми реабілітації та індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (дитини з інвалідністю);
- ▶ чинне законодавство та принципи проведення медико-соціальної експертизи;
- ▶ форми і методи санітарної освіти серед населення;
- ▶ правила оформлення медичної та медико-експертної документації;
- ▶ передові інформаційні та Інтернет-технології;
- ▶ сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом, методи її аналізу та узагальнення.

▶ Кваліфікаційні вимоги

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини вищої кваліфікаційної категорії

- ▶ другий рівень вищої освіти (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Медицина».
- ▶ Спеціалізація за фахом «Фізична та реабілітаційна медицина» (інтернатура, курси спеціалізації).
- ▶ Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування тощо).
- ▶ Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста, посвідчення про підтвердження/присвоєння вищої кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності.
- ▶ Стаж роботи за фахом понад 10 років.

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини першої кваліфікаційної категорії

- ▶ другий рівень вищої освіти (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Медицина».
- ▶ Спеціалізація за фахом «Фізична та реабілітаційна медицина» (інтернатура, курси спеціалізації).
- ▶ Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування тощо).
- ▶ Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про підтвердження/присвоєння I кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності.
- ▶ Стаж роботи за фахом понад 7 років.

Лікар фізичної та реабілітаційної медицини другої кваліфікаційної категорії:

- ▶ другий рівень вищої освіти (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Медицина».
- ▶ Спеціалізація за фахом «Фізична та реабілітаційна медицина» (інтернатура, курси спеціалізації).
- ▶ Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування тощо).
- ▶ Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про підтвердження/присвоєння II кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності.
- ▶ Стаж роботи за фахом понад 5 років

Лікар фізичної та реабілітаційної МЕДИЦИНИ:

- ▶ другий рівень вищої освіти (магістр) у галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Медицина».
- ▶ Спеціалізація за фахом «Фізична та реабілітаційна медицина» (інтернатура, курси спеціалізації).
- ▶ Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста.
- ▶ **Без вимог до стажу роботи**

**Уявлення про Міжнародну класифікацію
функціонування, обмеження
життєдіяльності та здоров'я (МКФ)**

та

**Міжнародну класифікацію
функціонування, обмеження
життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків
(МКФ ДП).**

Нова класифікація в фізичній реабілітації Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.05.2018 № 981.

- ▶ 1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ);
- ▶ 2. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП)

Загальний огляд складових МКФ:

- ▶ **Функції організму** - це фізіологічні функції систем організму (в тому числі психологічні функції).
- ▶ **Структури організму** – це анатомічні частини тіла, такі як органи, кінцівки та їх складові частини.
- ▶ **Порушення** – це проблеми, що виникають у функціях або структурах, такі як істотне відхилення або втрата.
- ▶ **Активність** - це виконання особою завдання або дії.
- ▶ **Участь** - це залучення індивіда до життєвої ситуації.
- ▶ **Обмеження активності** - це труднощі, яких може зазнавати особа при виконанні діяльності.
- ▶ **Обмеження можливості участі** - це проблеми, яких може зазнати особа при залученні до життєвих ситуацій.
- ▶ **Фактори навколишнього середовища** створюють фізичне і соціальне оточення, середовище відносин і установок, де люди живуть і проводять свій час.

МКФ

Частина 1.

Функціонування та обмеження життєдіяльності

- ▶ (а) Функції та структури організму
- ▶ (б) Активність та участь

Частина 2.

Концептуальні фактори

- ▶ (в) Фактори навколишнього середовища
- ▶ (г) Особистісні фактори

Принципи програмування реабілітаційних заходів при різних патологіях

I етап . Алгоритм діяльності **фізичного терапевта** з метою призначення та контролю проведення **лікувальної фізичної культури**

- ▶ **Крок 1**. Ознайомлення з окремими кроками, необхідними для діяльності за алгоритмом

Знайомство з хворим, діагнозом та його загальним станом

- ▶ Скарги
- ▶ Об'єктивні дані
- ▶ Лабораторні дані
- ▶ Вивчення стану ураженої системи
- ▶ Діагноз

▶ Виключення протипоказань для призначення лікувальної фізичної культури

Вивчення та оцінка реабілітаційного потенціалу хворого

Вивчення та оцінка реабілітаційного потенціалу хворого:

- ▶ **1. Фізичним розвиток** (антропометричні обстеження, зовнішній огляд)
- ▶ **2. Адаптаційний потенціал** (за Р.М.Баєвським, за індексом Робітсона, за індексом Кердо та ін.)
- ▶ **3. Функціональні можливості**
- ▶ Функціональні проби ССС (проби с присіданнями та ін.)
- ▶ Функціональні проби дихальної та нервової систем (проби на затримку дихання, проби зі змінами положення тіла та ін.)
- ▶ Тести на визначення:
- ▶ -фізичної працездатності (субмаксимальний тест PWC 170 Наваккі, МСК та ін.)
- ▶ -Кількісної оціни рівня здоров'я (Г.Л.Апанасенка, в.В. Клапчука, Р.М.Баєвського та ін.)

- ▶ **Визначення завдань лікувальної фізичної культури**
 - ▶ **та рівня реабілітаційної допомоги хворому**

- ▶ **Визначення програми лікувальної фізичної культури**

Призначення лікувальної фізичної культури

- ▶ Режим рухової активності;
- ▶ Форми проведення процедури;
- ▶ Засоби лікувальної фізичної культури;
- ▶ Методи проведення занять;
- ▶ Дозування;
- ▶ Курс лікування;
- ▶ Методичні вказівки інструктору;

Проведення процедури лікувальної фізичної культури.

- ▶ Лікарський і лікарсько-педагогічний контроль.

Під час процедури:

- ▶ Опитування про самопочуття
- ▶ Вимірювання АТ
- ▶ Підрахунок ЧСС
- ▶ Підрахунок частоти дихання
- ▶ Зовнішні ознаки втоми
- ▶ Фізіологічна крива заняття

Після процедури:

- ▶ Опитування про самопочуття
- ▶ Вимірювання АТ
- ▶ Підрахунок ЧСС
- ▶ Підрахунок частоти дихання
- ▶ Зовнішні ознаки втоми
- ▶ Фізіологічна крива заняття
- ▶ Оцінка впливу процедури, рекомендації хворому щодо подальшої рухової активності

II етап. Знайомство із хворим, діагнозом та його загальним станом

- ▶ **Крок 1.** Знайомство із хворим:
 - ▶ скаргами,
 - ▶ анамнезом,
 - ▶ об'єктивними даними,
 - ▶ додатковими методами обстеження

- ▶ **Крок 2.** Знайомство з діагнозом, загальним станом хворого :
 - ▶ діагнозом,
 - ▶ періодом,
 - ▶ тяжкістю перебігу,
 - ▶ супутніми захворюваннями,
 - ▶ індивідуальними особливостями хворого

III етап. Виключення протипоказань для призначення лікувальної фізичної культури

- ▶ **Крок 1.** Ознайомтесь з протипоказаннями для призначення лікувальної фізичної культури
Варіанти прийняття рішень щодо можливості призначення лікувальної фізичної культури

Призначення лікувальної фізичної культури

- ▶ 1. Лікувальна фізична культура **показана**
- ▶ 2. Лікувальна фізична культура **протипоказана**

У випадку відсутності протипоказань

Оцініть

**тяжкість загального стану пацієнта,
перебігу основного та супутніх захворювань,
визначте реабілітаційний потенціал хворого.**

IV етап. Вивчення і оцінка реабілітаційного потенціалу хворого.

Крок 1. Ознайомлення з алгоритмом визначення реабілітаційного потенціалу хворого

Крок 2. Визначення фізичного розвитку

КРОК 1 ВИЗНАЧЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХВОРОГО

- ▶ 1. Визначити характер рухових порушень і ступінь обмеження рухової функції чи функції інших органів та систем
- ▶ 2. Вивчити можливість відновлення (повного чи часткового) у хворого пошкодження або порушення функції
- ▶ 3. З'ясувати подальший прогноз розвитку адаптаційних і компенсаторних можливостей організму при даному захворюванні
- ▶ 4. Оцінити фізичний розвиток і фізичну працездатність організму з урахуванням інтенсивності фізичного навантаження у процесі реабілітації

КРОК 2. Визначення фізичного розвитку осіб, що займаються фізичними вправами:

- ▶ Паспортні дані
- ▶ Анамнез життя
- ▶ Фізкультурний (спортивний) анамнез

Вивчення і оцінка фізичного розвитку

Артропометричні обстеження:

- ▶ Маса тіла
- ▶ Зріст
- ▶ Обвід грудної клітки: вдих, видих, пауза
- ▶ Екскурсія грудної клітки: спірометрія, динамометрія (кистева, станова)

Оцінка артропометричних даних:

- ▶ Метод артропометричних стандартів
- ▶ Метод кореляції
- ▶ Метод артропометричних індексів

Зовнішній огляд:

- Шкірні покриви
- Підшкірна жирова клітковина
- Мязова система
- Спина, грудна клітка
- Стан м'язів пахового пальця
- Форма ніг
- Форма стоп
- Постава;
- Тип конструкції
- **Заключення про фізичний розвиток**
- **Рекомендації щодо корекції фізичного розвитку**

-
- ▶ **Крок 3.** Визначення та оцінка адаптаційного потенціалу серцево-судинної та вегетативної нервової систем у стані спокою

Оцінка рівня функціонування системи кровообігу (за Р. М. Баєвським)

Показник	Оцінка рівня адаптаційного потенціалу	Висновки щодо рекомендованої рухової активності
До 2,59	Задовільно	Відповідно до режиму рухової активності, без обмежень
2,6-3,09	Напруження механізмів адаптації	Відповідно до режиму рухової активності, з незначними обмеженнями
3,10-3,49	Незадовільна адаптація	Відповідно до режиму рухової активності, зі значними обмеженнями
3,50 і більше	Зрив механізмів адаптації	Тимчасово не показана

Оцінка енергетичного потенціалу за індексом Робінсона

Оціка стану серцево-судинної і дихальної систем	Індекс Робінсона
Відмінний. Функціональні резерви серцево-судинної системи високі	69 і менше
Добрий. Функціональні резерви серцево-судинної в нормі	70-84
Середній. Можна говорити про недостатні функціональні можливості серцево-судинної систем	85-94
Паганий. Ознакищорухення регуляції діяльності серцево-судинної систем	95-110
Дуже паганий. Регуляція діяльності серцево-судинної систем порушена	111 і більше

Оцінка функціонального стану вегетативної нервової системи

6.30. Вегетативный индекс Кердо

$$\text{ВИК} = \left(1 - \frac{\text{АД}_{\text{диаст}}}{\text{ЧСС}} \right) \cdot 100\%,$$

где ВИК – вегетативный индекс Кердо, %; АД_{диаст} – величина диастолического давления, мм рт. ст.; ЧСС – частота сердечных сокращений в минуту.

Оценка вегетативного индекса Кердо

Значение, %	Тип ВИК
от -10 до +10	Нормотония
10 и более	Ваготония
-10 и менее	Симпатикотония

Протокол обстеження хворого з метою визначення та оцінки адаптаційного потенціалу хворого у стані спокою

Показник	Результат	Оцінка
Вік		
Стать		
Зріст		
Маса тіла		
Частота серцевих скорочень		
Артеріальний тиск - систолічний - діастолічний		
Частота дихальних рухів		
Адаптаційний потенціал Р. М. Баєвського		
Індекс Робінсона		
Індекс Кердо		

Оцініть отримані дані і за їх
результатами вирішіть питання щодо
методів вивчення функціональних
можливостей хворого.

Крок 4.

Визначення
функціональних можливостей
хворого за результатами
функціональних проб.

Алгоритм діяльності лікаря при проведенні функціональних проб

1. Ознайомлення з результатами вивчення фізичного розвитку
2. Вивчення стану органів та систем
3. Висновки про стан здоров'я
4. Виключення протипоказань для проведення функціональних проб
5. Вибір необхідних функціональних проб
6. Ознайомлення обстежуваного з правилами проведення проби
7. Проведення функціональних проб

Проведення функціональних проб

Проби з фізичним навантаженням

- ▶ Проба з 20 присіданнями
- ▶ Проба Летунова
- ▶ Проба Руф'є

Проби зі зміною положення тіла

- ▶ Ортостатична
- ▶ Клиностатична

Проби із затриманням дихання

- ▶ Проба Штанге
- ▶ Проба Генчі-Сабразе
- ▶ Інші методи визначення функціонального стану апарату зовнішнього дихання

Алгоритм діяльності лікаря при проведенні функціональних проб

- ▶ Вивчення необхідних показників та їх реєстрація у відповідній документації
- ▶ Аналіз результатів проби
- ▶ Висновки за результатами проби

- ▶ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФУНКЦІОНАЛЬНИХ
МОЖЛИВОСТЕЙ ХВОРОГО

Відповідно до діагнозу, клінічної симптоматики та за отриманими показниками вивчення адапційного потенціалу хворого зробіть висновки щодо можливого застосування функціональних проб

У випадку перебування хворого у стаціонарі та обмеження його функціональної здатності використайте види рухової активності, які йому дозволені:

- ▶ поворот на бік,
- ▶ присаджування,
- ▶ вставання біля ліжка,
- ▶ комплекс вправ лікувальної гімнастики,
- ▶ ходьба по палаті,
- ▶ ходьба по коридору на відстань 50, 100, 150, 200 і більше метрів
- ▶ піднімання по сходинках: 3, 7 сходинок, 1, 1, 5, 2 марші та ін.

Алгоритм діяльності лікаря при проведенні функціональних проб

- ▶ Ознайомлення з результатами вивчення фізичного розвитку
- ▶ Вивчення стану органів та систем
- ▶ Висновки про стан здоров'я
- ▶ Виключення протипоказань для проведення функціональних проб
- ▶ Вибір необхідних функціональних проб
- ▶ Ознайомлення обстежуваного з правилами проведення проби:
- ▶ Проведення функціональних проб та

Методи оцінки реакції на фізичне навантаження за показниками АТС та ЧСС

Показники	Характеристика стану ССС	Оцінка реакції	Висновки до режиму рухової активності
САТ більше ЧСС (більше ніж на 5 %)	Адаптація до навантаження відбувається переважно за рахунок збільшення систолічного тиску	сприятлива	розширити
САТ менше ЧСС (більше ніж на 5 %)	Адаптація до навантаження відбувається переважно за рахунок збільшення ЧСС	несприятлива,	зменшити або відмінити
ЧСС=САТ (в межах+/- 5%)	Адаптація до навантаження відбувається за рахунок рівномірного збільшення як ЧСС, так і СТ	задовільна	залишити попереднім

V етап.

**Визначення завдань лікувальної фізичної
культури та рівня реабілітаційної
допомоги хворому.**

-
- ▶ **Крок 1.** Алгоритм *фізичного терапевта* при призначенні лікувальної фізичної культури.
 - ▶ **Крок 2.** Визначення рівня реабілітаційної допомоги хворому

Крок 1. Алгоритм фізичного терапевта при призначенні лікувальної фізичної культури

- ▶ Захворювання
- ▶ Патогенез
- ▶ Особливості клінічного перебігу
- ▶ МЕХАНІЗМ ЛІКУВАЛЬНОЇ ДІЇ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ
- ▶ ЗАВДАННЯ ЛІКУВАЛЬНОЇ ФІЗКУЛЬТУРИ
- ▶ ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ
- ▶ ЗАСОБИ ЛФК
- ▶ ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ ЛФК
- ▶ МЕТОДИ ОБЛІКУ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛФК

Крик 2. *Визначення рівня реабілітаційної
допомоги хворому*

Варіанти вибору реабілітаційної допомоги хворому

Рівень реабілітаційної допомоги хворому:

- ▶ Стаціонарне відділення
- ▶ Реабілітаційне відділення
- ▶ Центр реабілітації

Обсяг реабілітаційних заходів,
що надаються хворим,
залежно
від рівня реабілітаційної допомоги

Процес реабілітації	Стаціонарне відділення	Реабілітаційне відділення	Центр реабілітації
Медикаментозна терапія	Медикаментозна терапія, як основний метод лікування	Медикаментозна терапія в пропорційному поєднанні з немедикаментозними методами лікування	Медикаментозна терапія (підтримувальний метод реабілітації, на перший план виступають немедикаментозними методами лікування
Кабінет ЛФК, інші кабінети	Кінетотерапія у формі індивідуальної, малогрупової лікувальної гімнастики	Кінетотерапія у формі групової та індивідуальної лікувальної гімнастики, механотерапії; мануальна терапія; остеопатія; краніосакральна терапія	Кінетотерапія у формі групової та індивідуальної лікувальної гімнастики, гімнастики в басейні , механотерапії; мануальна терапія; остеопатія; краніосакральна терапія
Психотерапія	Психотерапія у формі індивідуальних занять	Психотерапія у формі групових занять	Психотерапія у формі групових та індивідуальних занять
Працетерапія	Самообслуговування	Побутова працетерапія	Побутова і профорієнтаційна працетерапія , профорієнтація, рання професійна реабілітація

Вибір програми
фізичної реабілітації хворому
(залежно від періоду реабілітації)

- ▶ Лікарняний період реабілітації
- ▶ Післялікарняний період реабілітації

Лікарняний період реабілітації

КРОК 1. Варіанти дозування фізичного навантаження в ЛФК

- ▶ Лікувальне дозування (при тяжкому стані хворого)
- ▶ Тонізуюче дозування (в період одужання)
- ▶ Тренувальне дозування (в період відновного лікування)

ЕТАП ЛІКАРНЯНОГО РЕЖИМУ

- ▶ **Суворий ліжковий** (гостра стадія)
- ▶ **Розширений ліжковий** (гостра стадія)
- ▶ **Палатний** (підгостра стадія)
- ▶ **Вільний** (реконвалесценція, або хронічна стадія)

КРОК 2

ВИЗНАЧЕННЯ

ОБСЯГУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

ЗАЛЕЖНО

ВІД РЕЖИМУ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

Режими рухової активності в ЛФК (лікарняний період реабілітації)

лікарняний	Вихідне положення	Кількість вправ	Кількість повторень	Темп	Амплітуда	Навантаження на м'язові групи	Зміни пульсу (максимально допустимі)	Форми ЛФК
Ліжковий	Лежачи	8	4-6	Повільний	Обмежена	Дрібні	До +8	ЛГ, РГГ, СЗ
Напівліжковий	Лежачи Сидячи	16	6	Середній	Середня	Дрібні, середні	До +16	ЛГ, РГГ, СЗ
Вільний	Лежачи, Сидячи, Стоячи	24	8	Середній і швидкий	повна	всі	До +24	ЛГ, РГГ, СЗ, настільні ігри, сходження по сходинках, піші прогулянки

КРОК 2
ВИЗНАЧЕННЯ
ФОРМ ПРОВЕДЕННЯ
ПРОЦЕДУРИ ЛФК

ФОРМИ ЛФК

- ▶ Ранкова гігієнічна гімнастика
- ▶ Лікувальна гімнастика
- ▶ Самостійні заняття
- ▶ Масаж
- ▶ Ходьба
- ▶ Теренкур
- ▶ Елементи спортивних вправ (біг, туризм, плавання, катання на конях, катання на велосипеді)
- ▶ Ігрові вправи
- ▶ Заняття на тренажерах
- ▶ Працетерапія

КРОК 4

Призначення лікувальної фізичної культури

Засоби лікувальної фізичної культури

- ▶ Фізичні вправи
- ▶ Режим рухової активності
- ▶ Вихідні положення
- ▶ Загартувальні процедури
- ▶ Прийоми масажу

Режим рухової активності

- ▶ Ліжковий (суворий, розширений)
- ▶ Палатний
- ▶ Вільний
- ▶ Тренувальний

Методи проведення процедури ЛФК

А.

- ▶ 1. Індивідуальний
- ▶ 2. Малогруповий
- ▶ 3. Груповий

Б.

- ▶ 1. За участю фізичного реабілітолога
- ▶ 2. Самостійні заняття

Методичні вказівки для фізичного реабілітолога (асистента фізичного терапевта):

1. Завдання ЛФК
2. Тривалість процедури
3. Курс лікування
- 4. Рухова активність протягом дня (реабілітаційний маршрут)**
5. Рекомендації фізичному реабілітологу

Крок 5. Визначення реабілітаційного маршруту

- ▶ Рухова активність (реабілітаційний маршрут) хворого протягом дня

Реабілітаційний маршрут:

- ▶ Перелік процедур (та їх послідовність), які необхідно отримати хворому протягом дня

Основні принципи (правила) підготовки реабілітаційного маршруту щодо фізичної терапії:

- ▶ 1. Протягом дня кожне наступне фізичне навантаження призначається не швидше, ніж **через годину від попереднього** і лише за умови відновлення самопочуття хворого й усіх функціональних показників.
- ▶ 2. **У другій половині дня** заняття фізичними вправами необхідно **проводити обов'язково**. Найчастіше це буде у вигляді **самостійних занять у домашніх умовах**, в лікувально-оздоровчих закладах - під контролем методиста з лікувальної фізкультури (фізичного реабілітолога) чи постової медичної сестри
- ▶ У **санаторно-курортних умовах у другій половині** дня фізичними вправами з хворими займаються відповідні фахівці.
- ▶ **Самостійні заняття хворому дозволяють лише у випадку повного освоєння програми:** техніки виконання комплексу вправ, їх кількості, тривалості, темпу і швидкості; оволодіння методами самоконтролю.
- ▶ **У другій половині дня навантаження повинно складати не більше 75 % навантаження** отриманого до обіду. Це найчастіше те навантаження, яке при адекватній реакції хворий отримав у першій половині попереднього дня.

Орієнтовний режим рухової активності хворого протягом дня (вільний режим рухової активності)

- ▶ 7 год 30 хв – ранкова гігієнічна гімнастика;
- ▶ 10 год - ходьба;
- ▶ 11 год - процедура лікувальної гімнастики;
- ▶ 12 год - процедура масажу;
- ▶ 13 год - сходження на сходи (чи працетерапія, механотерапія тощо)

Денний сон

- ▶ 17 год –ходьба
- ▶ 18 год - самостійні заняття лікувальною гімнастикою
- ▶ 19 год - сходження на сходи(чи інші види фізичної активності).

Примітка:

- ▶ *при захворюваннях органів дихання - хворі через кожні 1,5-2 години виконують підібрані відповідно до захворювання спеціальні дихальні вправи;*
- ▶ *при захворюваннях суглобів - вправи для відновлення рухомості в суглобах;*
- ▶ *після порушення мозкового кровообігу - вправи для відновлення рухомості пальців кисті чи усієї кінцівки тощо*

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!